DE WILDEN

Gabrielle
Filteau-Chiba

DE WILDEN

Vertaald door Sanne van der Meij

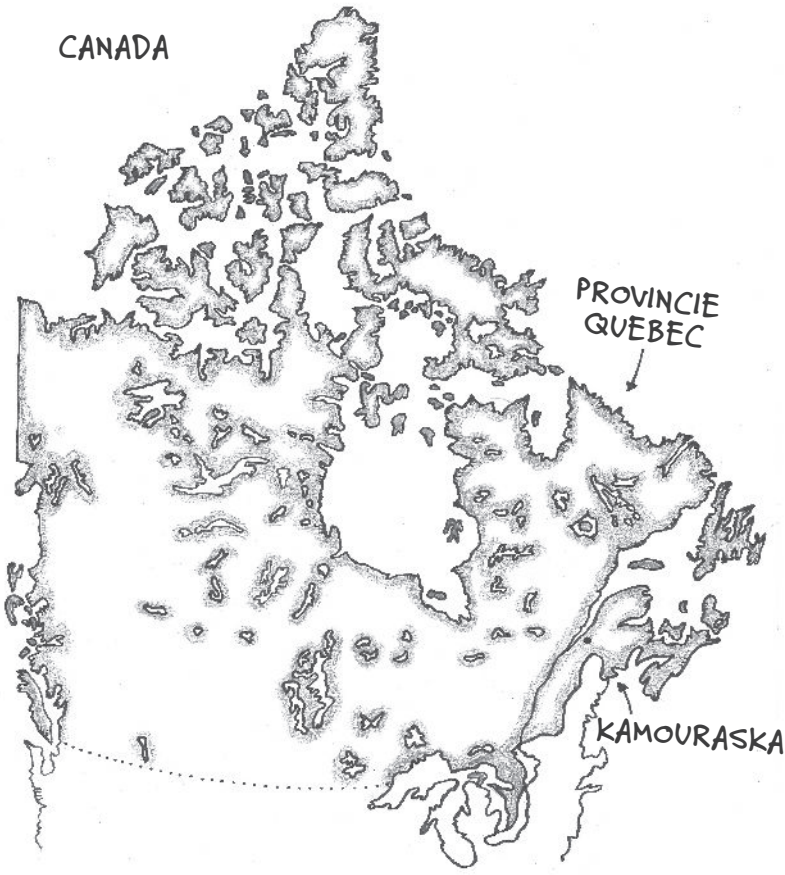
2022 Prometheus Amsterdam

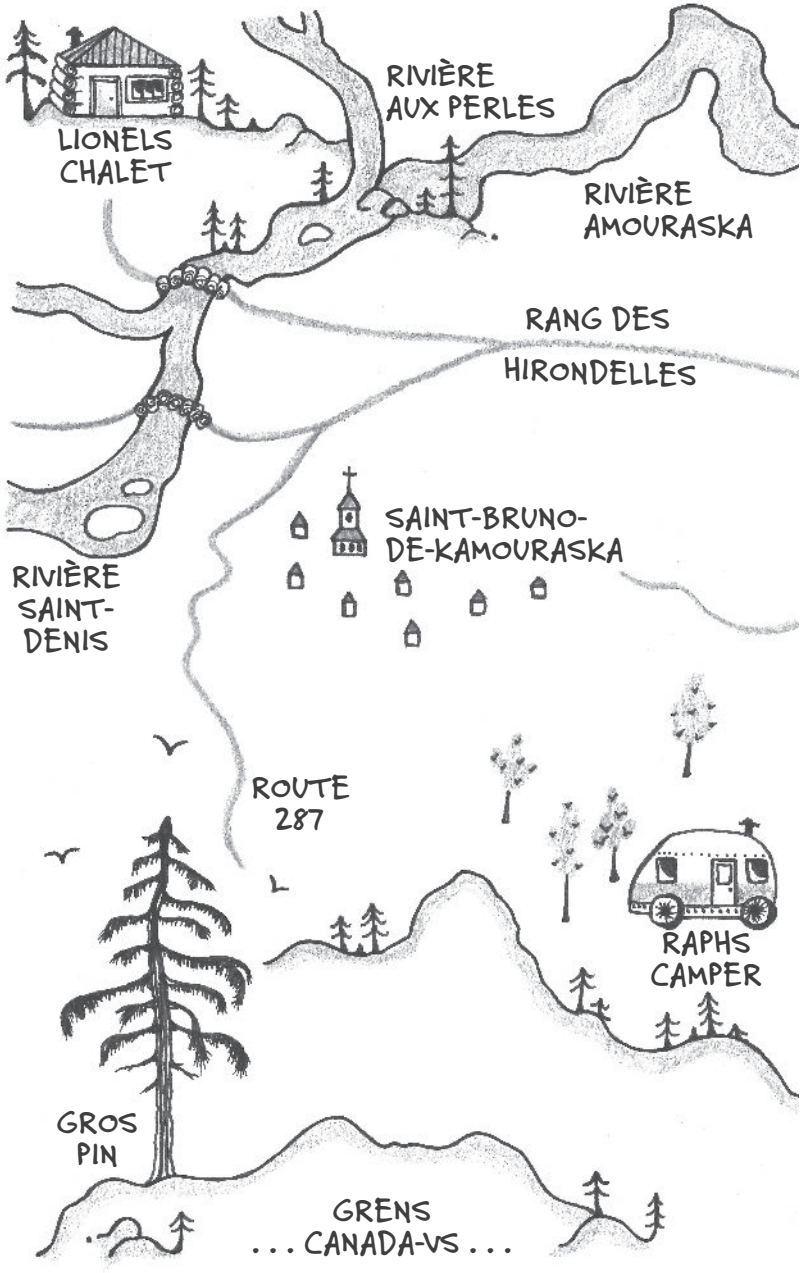
Voor de coyotes

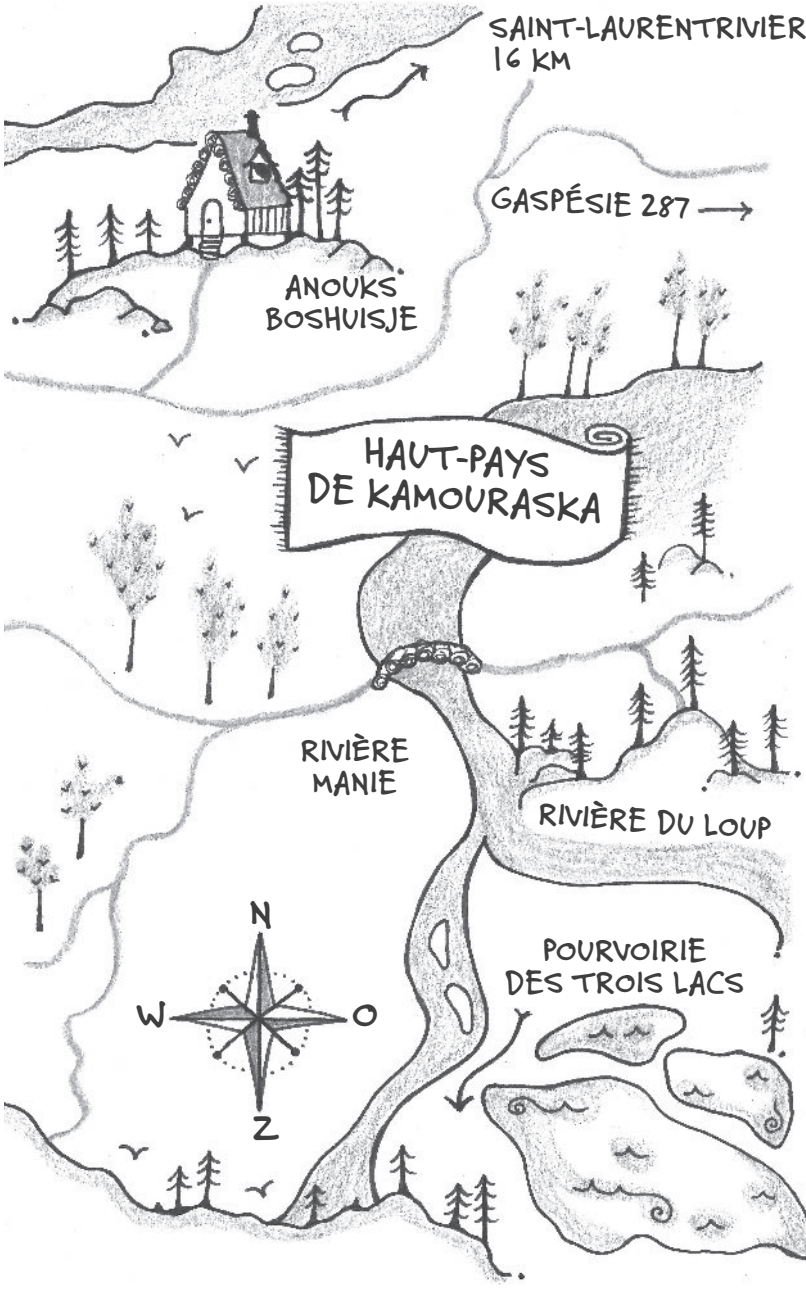
De vertaler ontving voor deze vertaling een projectsubsidie van het Nederlands Letterenfonds (www.letterenfonds.nl).

Nederlands letterenfonds
dutch foundation for literature

Oorspronkelijke titel *Sauvagines*
© 2019 Gabrielle Filteau-Chiba
© 2022 Nederlandse vertaling Uitgeverij Prometheus en Sanne van der Meij
Omslagontwerp Studio Monty
Illustratie omslag Gabrielle Filteau-Chiba
Foto auteur Veronique Kingsley
Zetwerk Mat-Zet bv, Huizen
www.uitgeverijprometheus.nl
ISBN 978 90 446 4983 3

CANADA
PROVINCIE
QUEBEC
KAMOURASKA

LIONELS
CHALET
RIVIÈRE
AUX PERLES
RIVIÈRE
AMOURASKA
RANG DES
HIRONDELLES
SAINT-BRUNO-
DE-KAMOURASKA
RIVIÈRE
SAINT-
DENIS
ROUTE
287
RAPHS
CAMPER
GROS
PIN
GRENS
. . . CANADA-VS . . .

SAINT-LAURENTRIVIER
16 KM
GASPÉSIE 287
ANOUKS
BOSHUISJE
HAUT-PAYS
DE KAMOURASKA
RIVIÈRE
MANIE
RIVIÈRE DU LOUP
POURVOIRIE
DES TROIS LACS
N
W
O
Z

En voor die wereld waren zij verantwoordelijk. Die plicht hadden ze in elk geval. De Natuur, even hard als gul, eiste dat ze volkomen onfeilbaar waren, leefden volgens de wetten van de goede jager.

Serge Bouchard en Marie-Christine Lévesque,
Le peuple rieur – Hommage à mes amis innus

Sauvagine: zn. De meest voorkomende pelsen die door jagers worden verhandeld op de grote bontmarkten.

DEEL EEN

Volmaakte rust

1

De bruine ogen van de coyote

25 juni

De kettingen slaan tegen de kooien, houden alle wangedrag in toom. De baas kan aan het onstuimige geblaf horen dat ik eraan kom; de rond de honderd dieren moeten het aan de wind hebben geroken. Ze blaffen van opwinding nu ik dichterbij kom. Ik zak tot aan mijn enkels weg in de modder van het offroadpad dat naar hun gevangenis leidt. Mijn ogen zoeken de kooi met de laatste worp, de reden dat ik hier helemaal naartoe ben gereden.

Ik ben niet op zoek naar een huskyreu met ogen in de kleur van Lac Louise. Doe mij maar een bastaardteefje met bruine ogen, net als ik. In mijn familie werkte het net zoals bij de kennel: met blauwe ogen heb je een streepje voor. Bij ons thuis was ik het zondaarskind; mijn vader vermoedde al dat mijn moeder zich door een ruzie in de armen van een postbode of een andere beter bedeelde man had laten drijven. Vanaf dag één herinnerden mijn irissen hem eraan dat ik wel eens de vrucht kon zijn van het overspel van zijn vrouw, afstammelinge van Eva. Jaloezie en kwade trouw wonnen het bij ons van het verstand. Maar zoals bekend slaan genen wel eens een generatie over.

Net als bij elke sleehondenkennel zijn pups met verschillend gekleurde ogen hier het duurst. Het curieuze exemplaar dat mijn aandacht trekt is een teefje met bruine ogen en een muisgrijze vacht. Ze eet niets en ligt trillend op haar bedje van stro terwijl de anderen over elkaar heen buitelen. De man binnen de omheining vertelt dat ze een hartruisje heeft, dat de geanticipeerde atletische carrière is niet voor

haar weggelegd, en een mager beest dat niet in staat is Franse toeristen te trekken die hier zijn voor een typisch 'noordse' ervaring, is haar eten niet waard. Zo'n hond krijgt een spuitje, net als de oudjes die het einde van hun dienstbare leven hebben bereikt. Gekleurde irissen hadden haar redding kunnen zijn, maar omdat haar moeder tijdens een nachtelijk uitstapje ook nog eens was gevallen voor een coyote, zou het vast een flinke uitdaging worden om haar jongen af te richten. Kortom: een vervloekte bastaard, nutteloos en te gewoontjes om te worden geadopteerd.

'Die wil ik.'

Geen twijfel. Ik aai de overspelige moeder, die me zonder te grommen haar jong laat pakken. Gelaten volgt ze ons met haar ogen als we het pad aflopen. Misschien kan ze mijn medelijden ruiken? Ik loop terug naar mijn pick-up met mijn pluizenbol onder mijn arm, terugdenkend aan de dag dat ik ontsnapte aan het keurslijf van het gezin. Ik rijd glimlachend weg, met de hondengevangenis in mijn achteruitkijkspiegel. De pup is weggedommeld met haar kop op mijn pols. Mijn vingers liggen gevoelloos op de versnellingspook, maar dat geeft niet. Ik heb mijn rechterhand gevonden, een nieuwe pijl op mijn boswachtersboog.

We steken de rivier over naar de andere oever, rijden via Rivière-du-Loup naar de kroondomeinen en volgen dan de weg tot we straks aankomen bij ons plekje onder de suikeresdoorns, die tegen de tijd dat het jachtseizoen begint allemaal knalrood zullen zijn, de een nog feller van kleur dan de andere: een in onbruik geraakt esdoornbos in het land van de wettelozen, waarachter ik mijn oude camper heb verstopt. Het is een hobbelige weg die gaandeweg lijkt te worden opgeslokt door het bos. Als we omhoogrijden naar de Pourvoirie des Trois Lacs neem ik mijn geheime afslag. Op dit pad kom je meer sporen tegen van elanden dan van banden, en de lage takken van de sparren lijken zich achter ons te sluiten. Nog maar een paar bochten en dan zijn we bij ons plaatstalen hol, verscholen in de schaduwen van het woud.

Er ligt een keurig opgevouwen wollen deken op je te wachten aan het voeteneinde van mijn bed. Ik kan je één ding beloven: ik zal je nooit meer aan de ketting leggen. En ik neem je overal mee naartoe, leer je alles wat ik weet van het bos. Op een dag red je je misschien wel zonder mij.

Het donker valt, de uilen luiden het uur van de roofdieren in. De kachel verdrijft de vochtige lucht uit de camper en ik jaag op muggen.

Ze nestelt zich aan mijn voeten, de arme ziel, te zwak om een slee te trekken. Ik zoek haar kop, die verstopt zit onder haar volle bruingrijze staart, en probeer een naam voor haar te bedenken. Ze piept in haar slaap, misschien droomt ze al van prooien die haar binnenkort zullen ontsnappen.

Te bedenken dat die *mushers** van de kennel je een spuitje wilden geven... En dat je je moeder nooit meer terug zult zien. Hoe maak ik je duidelijk, lief weesje, dat wij elkaars baken zullen zijn, dat we ze samen beter aankunnen, die kleerkasten die alleen maar jagen om te heersen en te doden? Voor nu aai ik je zo liefdevol als ik kan en begraaf ik mijn neus in je vacht, die ruikt naar het natte stro waarin je bent geboren. Het wordt misschien een opgave het vuur dat door je aderen stroomt te temmen. Maar al blijf je je wilde zelf, ik hoop dat je me zult beschermen tegen die gekken die stropen en die al te veel van mijn collega's het hoekje om hebben gestuurd. Mijn geluk zal me toelachen vanaf de bijrijdersstoel, haar witte tanden ontbloot, en zal iedereen die mij probeert te intimideren het zwijgen opleggen. Ondanks al onze gadgets, mijn dienstwapen en mijn kennis van zaken zijn de strikkenzetters toch het best bewapend.

Stropers zijn niet de enigen die me bezighouden. Daarom had ik een paar dagen geleden besloten mijn eenzame bestaan op te schorten: ik trof verse klauwsporen aan

---

* Achter in het boek staat een verklarende woordenlijst met een aantal Quebecse woorden en zaken die Nederlandse lezers (relatief) onbekend zullen zijn.

op de stam van de appelboom, vlak bij het suikerhuis, die reikten tot in de top van de boom, waar een met vet gevuld voederhuis voor spechten danste in de wind. Het ongemanierde beest had alle zaden die op de grond waren gevallen opgeschrokt en had zich daarna op mijn bosaardbeienbed gestort. Het was hem vergeven – ingegeven door die oude tuindersregel dat je drie keer zoveel moet zaaien als je hoopt te oogsten: een derde voor jezelf, een deel schade en de rest voor bezoek.

Menselijk of dierlijk, gewenst of onverwacht, vriendelijk of uitgehongerd...

Gezien de afstand tussen de krassen in de bast was het onmiskenbaar een volwassen beer. Nu hij het terrein heeft verkend, komt hij misschien wel terug om mijn voorraad te gebruiken als uitgebreid ontbijt. En mijn plaatstalen wandjes zullen hem daar echt niet van weerhouden.

Ik kook rijst met lamsvlees op het fornuis en zet de vlezige brij op de grond naast mijn pup. Haar ogen schieten even bedachtzaam heen en weer, maar dan stort ze zich op de pan.

Jij blijft geen mager scharminkel, je komt er wel.

Genoeg mensen hebben hun hond al Tiloup, Louve of Louna genoemd. Ik heb weinig inspiratie voor namen van twee lettergrepen die ver dragen. Die je uit volle borst kunt roepen zonder je stembanden om zeep te helpen. Met een klinker aan het einde die lang doorechoot. Yoko of Kahlo? K's zijn helemaal in op het moment.

Tot ik met iets beters kom, heet ze Coyote. Er zit een goede kop op: ze verspert me het pad als ik haardhout ga halen, alsof ze wil zeggen dat zij degene is die de houtvoorraad naar de camper zou moeten brengen, om vervolgens over mijn regenlaarzen te struikelen en op haar zij te vallen. Ze rolt op haar rug en kijkt me aan met een guitige blik. De holte van haar buik is zacht als heemstbladeren. Ik ben nu al verbaasd hoeveel levensvreugde een dier kan brengen in het leven van iemand die zo weinig echte vrienden heeft, die haar fami-

lie heeft verloochend en het gevoel heeft dat haar ouders na haar geboorte de verkeerde baby hebben meegenomen uit het ziekenhuis. Ik was in stoffige fotoalbums en stambomen gedoken, misschien zou alles dan op zijn plek vallen. Het bewijs bewaar ik in mijn borstzak, draag ik op mijn hart.

Op de vergeelde foto staat een piepklein vrouwtje rechtop naast haar lijvige man. Amandelvormige ogen, gevlochten haar en mocassins aan haar voeten. Hij in zijn pelsjagersoutfit, gehurkt, pijp in de hand, volle snor en kin omhoog. Zij daarnaast, met een priemende blik die me recht aanstaart, alsof ze wil zeggen: 'Red me toch.' Zo op zijn hurken is mijn overgrootvader even groot als zijn jonge vrouw. Zijn harige hand omklemt haar middel alsof hij bang is dat zijn jachttrofee hem zal ontsnappen. Misschien heb ik mijn bruine ogen van haar. En mijn onstilbare honger naar kennis over de First Nations, alsof ik door mijn geest te vullen met vertaalde woorden, bushromans en gedichten van de taiga dichter bij mijn roots kan komen, en dichter bij haar. Bij mijn Mi'kmaq-voorouder met de christelijke naam, die ze had gekregen op haar trouwdag.

Familie en samenleving verlaten om in een camper diep in de openbare bossen te gaan wonen. Het klinkt misschien raar, maar voor mij is het de manier om mijn gezonde verstand te bewaren: zo dicht mogelijk bij de dieren wonen die ik zo verwoed probeer te beschermen. Zo ver mogelijk bij mijn familie vandaan, die nooit enige interesse heeft getoond in onze overgrootmoeder met dezelfde doordringende bruine ogen als een coyote.

Als ik weer in mijn wagen zit om nog wat proviand te halen voor de avond valt, steek ik de foto onder de zonneklep, vanwaaruit ze me meestal gezelschap houdt. Ik laat mijn wijsvinger over het nette handschrift op de achterkant glijden.

Hervé Robichaud en zijn jonge vrouw,
Marie-Ange – 1903.

Je ziet er niet uit als een Marie-Ange, of als een engel. Meer als een standbeeld, je wervelkolom even recht als de loop van zijn geweer dat bijna boven je uitsteekt. Ik stel me voor hoe je opgekruld in bed lag tijdens je huwelijksnacht. Ik probeer te bedenken wat je echte naam geweest kan zijn, die echt van jou was, die de schoonheid van het land voor de geest roept en niet de onderwerping aan witte lakens en trouwjurken. Ik wou dat iemand me je verhaal had verteld. Misschien had ik me meer thuis gevoeld bij jouw nakomelingen als ik je slaapliedjes, recepten en verloren illusies had gekend. De bungalow aan de rand van de stad, waar het stonk naar boterhamworst en mottenballen, benauwde me. De gebeden voor het eten en voor het slapengaan, de angst voor vreemdelingen, voor het donker en voor de beesten buiten, en de eindeloze tirades vol xenofobe verwijten maakten een vreselijke woede in me los. Ik wist dat ik afstand van die mensen moest nemen voor ik op ze ging lijken. Ik had een fulltimebos nodig, met bergflanken die zich niets aantrekken van grenzen, waar iedereen op gelijke voet staat tegenover de elementen, tegenover de kou, de wind of de regen. Het bos stemt je nederig, dat kan ik je wel vertellen. Een heiligdom van schoonheden die worden vergeten in ons gewatteerde bestaan. Een tempel die zijn deuren voor je opent en zijn wapens laat zakken.

In de uitlopers van de Appalachen, in het Haut-Pays van Kamouraska, wordt de weelde van de vrije natuur bewaakt door heidense rituelen. Carnivoren het hoofd bieden, van 's morgens vroeg tot 's avonds laat de paden afstruinen en hier en daar een strategisch plasje doen. Eetbare planten inventariseren, onzichtbare dieren volgen, mijn leefruimte afbakenen, mijn eigen voetstappen volgen op weg terug naar het verlaten suikeresdoornbos, de camper en mijn bed.

Ik woon op een vaste plek in dit ongeorganiseerde grondgebied, maar leg dat maar eens uit aan een roedel wolven die geen prooi kunnen vinden omdat hun habitat is vernietigd. Of aan een beer die kilometers frambozenstruiken heeft zien

verdwijnen onder de hoogspanningskabels van Hydro-Québec, net voor zijn zomerse feestmaal.

Dankzij Coyote beschik ik nu over een neus die indringers kan ruiken als ze te dicht bij mijn camper komen. En als ze groter en sterker wordt, komt ze met me mee de wagen uit als ik op vissers afloop die hun koelboxen veel te vol hebben geladen, op jagers die verdacht veel dierenhoeven onder hun zeil verbergen en op zondagswandelaars die uit zijn op een toevallige ontmoeting met een vrouw alleen in deze afgelegen hoek van de wereld om hun honger te stillen.

Want hier kan niemand me horen schreeuwen.

Ik gooi mijn lange zwarte vlecht over mijn schouder. Soms vraag ik me af of ik hem niet moet afknippen, afstand doen van alle opsmuk om mezelf te beschermen in dit speelveld van mannen, aangevuurd door alcohol en moordzin. En om mijn taak om toezicht te houden op slachtpartijen beter te kunnen vervullen. Zolang alles maar verloopt volgens de regels van de rijken, want uiteindelijk draait het allemaal om geld. Je betaalt voor je vergunning en dan is het goed, dan kun je je zeven lynxen per jaar uit het bos halen. En van mijn bronnen binnen het ministerie hoor ik dat ze de quota binnenkort helemaal overboord gooien.

Is dit een nachtmerrie?

Maar niemand kan me hier horen schreeuwen van woede. Behalve mijn lieve hondje, dat overeind komt, geschrokken van het lawaai, en me met haar bruine coyoteogen vraagt: wat is er aan de hand, baasje?